

D E K R E T

z dnia 16 sierpnia 1949 r.

o wymianie gruntów.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 2 lipca 1949 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 302) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Grunty mogą być poddane wymianie w trybie niniejszego dekretu, jeżeli wymaga tego wzgląd na racjonalność ustroju rolnego.

Art. 2. 1. Każdy, kto posiada grunty na obszarze poddanych wymianie (uczestnik wymiany), otrzymuje z tego obszaru inne grunty o równej wartości w zamian za grunty dotychczas posiadane.

2. W razie trudności wydzielenia gruntów o równej wartości przydziela się w drodze wymiany grunty o wartości wyższej lub niższej, z tym jednak, że różnica wartości nie może przekraczać 5% wartości gruntów dotychczas posiadanych.

3. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może określić w drodze rozporządzenia zasady przeprowadzania szacunku porównawczego gruntów poddanych wymianie.

Art. 3. Na żądanie grupy uczestników wymiany wydziela się im grunty w takim położeniu, ażeby możliwe było prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego przez tę grupę.

Art. 4. 1. Na żądanie grupy uczestników wymiany wydziela się jej grunty jako jedną nieruchomość z określeniem wielkości udziału każdego z członków grupy w tej nieruchomości. Udział ten ustala się według szacunku porównawczego gruntów poddanych wymianie na podstawie opinii wyrażonej zgodnie przez uczestników grupy lub wyłonioną przez nich komisję.

2. Po zakończeniu postępowania w sprawie wymiany gruntów członek grupy wymienionej w ust. 1 może zgłosić żądanie wydzielenia mu gruntów, odpowiadających jego udziałowi. Wydzielenie to następuje przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 2.

Art. 5. W toku wymiany gruntów gospodarstwa niepełnorolne mogą być jednocześnie uzupełnione gruntami państwowymi do norm obszarowych, jakie stosuje się przy nadawaniu gruntów na podstawie przepisów o reformie rolnej bądź o osadnictwie rolnym.

Art. 6. 1. W przypadkach przewidzianych w art. 2 ust. 2 i art. 5 stosuje się dopłaty, odpowiadające różnicy między wartością gruntów poddanych wymianie a wartością gruntów otrzymanych w wyniku wymiany (łącznie z uzupełnieniem).

2. Różnicę w wartości gruntów (ust. 1) ustala się według szacunku, stosowanego przy nadawaniu gruntów na podstawie przepisów o reformie rolnej bądź o osadnictwie rolnym.

Art. 7. Obowiązani do dopłat uiszczają je na rachunek Państwowego Funduszu Ziemi, z którego też reguluje się dopłaty na rzecz uprawnionych do ich otrzymania.

Art. 8. 1. Dopłaty, wynikające z różnicy w wartości gruntów w przypadkach przewidzianych w art. 2 ust. 2, winny być uiszczone w ciągu roku od daty wykonania orzeczenia o wymianie gruntów.

2. Termin uiszczenia dopłaty na rachunek Państwowego Funduszu Ziemi może być przedłużony na okres do lat trzech na zasadach, jakie ustali Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3. Dopłaty związane z uzupełnieniem niepełnorolnych gospodarstw (art. 5) uiszczane będą w terminach ustalonych dla spłaty należności za ziemię, nadaną na podstawie przepisów o reformie rolnej bądź o osadnictwie rolnym.

Art. 9. 1. Obciążenia gruntów poddanych wymianie przechodzą na grunty wydzielone w wyniku wymiany, z wyjątkiem służebności gruntowych.

2. W przypadku wydzielenia gruntów grupie uczestników wymiany w sposób przewidziany w art. 4 obciążenia gruntów będących w posiadaniu członków tej grupy przed wymianą przechodzą na udziały odpowiednich członków tej grupy w wydzielonej dla niej nieruchomości z wyjątkiem służebności gruntowych.

3. Służebności gruntowe ciężące na gruntach poddanych wymianie znosi się, z wyjątkiem tych, których urzeczywianie władza uzna za niezbędne.

4. Wartość zniesionych służebności gruntowych odlicza się od szacunku gruntów, obciążonych tymi służebnościami.

Art. 10. Należności z tytułu dopłat związanych z uzupełnieniem niepełnorodnych gospodarstw (art. 5) zabezpiecza się na gruntach wydzielonych w wyniku wymiany, z pierwszeństwem przed wszystkimi innymi obciążeniami.

Art. 11. Wdrożenie postępowania w sprawie wymiany gruntów następuje:

- 1) na żądanie przynajmniej połowy posiadaczy tych gruntów — na podstawie zarządzenia powiatowej władzy administracji ogólnej;
- 2) na żądanie mniej niż połowy, lecz przynajmniej jednej piątej posiadaczy tych gruntów — na podstawie zarządzenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej;
- 3) z urzędu — jeżeli wymianą mają być objęte również grunty państwowe lub jeżeli zachodzi potrzeba zapewnienia racjonalnej zabudowy osiedla — na podstawie zarządzenia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Art. 12. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określi w drodze rozporządzenia sposób ustalania wartości zniesionych służebności gruntowych.

Art. 13. 1. Do wydawania zarządzeń i orzeczeń przewidzianych w niniejszym dekrete z wyjątkiem zarządzeń, przewidzianych w art. 11 pkt 2 i 3, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

2. W orzeczeniu o wymianie gruntów władza ustala zarazem wysokość dopłat, przewidzianych w art. 6, oraz służebności, które utrzymuje się na gruntach poddanych wymianie (art. 9).

Art. 14. 1. Czynności techniczne, potrzebne do obracowania projektu wymiany gruntów, przeprowadza się z urzędu na koszt Państwa.

2. Uczestnicy wymiany obowiązani są do świadczeń rzeczowych i robocizny, potrzebnych do wykonania na miejscu prac pomiarowych.

3. Rozmiar i rodzaj świadczeń oraz sposób ich wymiaru, a także przypadki, w których uczestnicy mogą być zwalniani od tych świadczeń, określi rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

4. Wydzielenie gruntów stosownie do przepisów art. 4 ust. 2 następuje na koszt osoby żądającej tego wydzielenia.

Art. 15. 1. Wykonalne orzeczenie o wymianie gruntów stanowi podstawę do ujawnienia w księgach wieczystych, na wniosek powiatowej władzy administracji ogólnej, nowego stanu własności oraz do dokonania w tych księgach wpisów, wynikających z przepisów art. 9 i 10.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do wniosków o złożenie dokumentów do zbioru dokumentów.

Art. 16. 1. Do wniosków o dokonanie w księgach wieczystych wpisów, związanych z wymianą gruntów (art. 15), do samych wpisów, do wniosków o złożenie dokumentów do zbioru dokumentów oraz do zakładania ksiąg wieczystych, stosuje się odpowiednie przepisy, odnoszące się do nieruchomości ziemskich, przejętych na cele reformy rolnej, a na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska — przepisy odnoszące się do nieruchomości, wchodzących w skład zapasu ziemi w rozumieniu dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279).

2. Wnioski o wpisy do ksiąg wieczystych lub o złożenie dokumentów do zbioru dokumentów w sprawach wymiany gruntów (art. 15) oraz dołączone do nich załączniki wolne są od opłat sądowych.

Art. 17. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Sprawiedliwości.

Art. 18. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*
Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: w z. *S. Tkaczow*
Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*